Posamezna štev.: 1 Din. Poštnina pavšalirana.

Štev. 27. Ljubljana, v pondeljek 5. marca 1923. Leto I.

Izhaja vsak dan ob 3h pop. razen nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina:
za Ljubljano . . . Din 10·—
po pošti . . . . . „ 12·—
za inozemstvo . . . „ 22·—

Oglasi po tarifu.

LJUDSKI DNEVNIK

Glasilo Narodne Ljudske Stranke.

Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. — Pismenim vprašanjem je treba priložiti znamko za odgovor.

Poštno čekovni račun št. 13235.

Uredništvo: Breg, 12. II. nadstr. Telefon št. 119.

Uprava: Sodna ulica štev. 5. Telefon št. 423.

DVA MOŽA.

Belgrad, 1. marca.

Volivna borba se bliža koncu in že se more v glavnih potezah presoditi volivni položaj.

Čez trideset strank se bojuje v tej borbi za večji ali manjši kos ali košček politične moči v državi. Najznačilnejše te borbe je pa razdvojenost velikih strank v frakcije in pocepanost vsake frakcije v podrobne kose. To velja osobito o obeh najmerodajnejših strankah, demokratih in radikalcih. Demokrati gredo sicer formalno kot edina stranka v volitve, toda dejansko so razdeljeni v desnico in levico, to je v pristaše Pribičevića in Davidovića. Prvi stoje bliže Pašiću, drugi so mu odločno nasprotni.

Za prihodnjo parlamentarno situacijo je gotovo pomenljivo, katera teh frakcij se bo izkazala močnejšo. Vse pa glede važnosti za politični in državni razvoj nadkriljuje razmerje med dvema možema, med Pašićem in Protićem. Dvoboj teh dveh velmož stoji v središču te volivne borbe.

Protivje, ki je nastalo med tema mnogoletnima sodelavcema in prijateljema ,ki sta oba že dokaj pri- [illegible] se more razlagati le iz izvanrednih razmer in iz izrednih osebnih svojstev obeh antagonistov.

Zgodovinski prevrat je marsikaj sprevrgel, marsikatere prijatelje spremenil v protivnike. Zlasti pa so neznosne razmere v državi rodile zelo različne nazore o potih, po katerih je mogoče priti do potrebne državne konsolidacije. Nebroj prijateljev se je ločilo radi predmetnih različnih naziranj. Ista usoda je zadela tudi Pašića in Protića.

Potem pa še osebne razlike. Pašić je mož **praktične** politike. Četudi je že star blizu 80 let, je vendar v stalnem stiku z narodom in črpa svoje politične ideje iz naroda samega. Dvomim, da bi kdorkoli čustvovanje svojega naroda razumel tako dobro, kot razume »veliki starec« svojega Srba. Pašić občuti, kar občuti široka plast srbskega naroda. Obratno vidi srbski narod v Pašiću pooseblјenost srbstva. Dejanski je pooseblјen v njem velik del srbske državne in narodne zgodovine. Pašić v prvi vrsti je v očeh naroda stvarilec naše države, stvarilec veličine srbskega naroda. Tako sodi srbski **narod** in odtod velikanska popularnost tega v resnici izrednega moža.

Protić, njegov sedanji protivnik, je iz drugega kova. Medtem ko je Pašić vseskozi praktik, je Protić vseskozi teoretik. V svoji sobi dejansko **študira** svoje politične teze, katere skuša potem spremeniti v dejanja. Naravno je, da hitijo tako stvorjene teze včasih narodu daleč naprej, in da vsled tega ne odgovarjajo vselej nazorom narodne večine.

Pašić in Protić sta prišla navskriž v ustavnem vprašanju. Mnogobrojni prečanski revizionisti računajo močno na Protića in upajo, da njegova neodvisna radikalna stranka pribori zadostno mandatov kot podlago za bodočo revizionistično kampanjo. Zato je posebno interesantno, kako stoje volivni izgledi teh dveh prvoboriteljev. Prvotno se je računalo na večji uspeh Protićeve akcije. Danes pa se jo presoja bolj skeptično. Optimisti v Protićevem taboru računajo na deset mandatov. Zvanični radikali (Pašićevci) mu pa dajejo le tri do kvečjem štiri mandate.

Obratno se pričakuje, da priborijo Pašićevci pri teh volitvah od 100 do 120 mandatov. Da, trezni računarji jim dajejo 110 do 120 poslancev.

Če se ta račun obistini, potem bi bila prva bitka za Protića izgubljena. Pašić bi praznoval v starih letih veliko zmago. Šele 18. dan tekočega meseca bo pokazal, v koliko so vsi ti računi pravilni.

Razume se pa, da bodo v vsakem slučaju nasprotujoče si teze obdržale še dolgo časa svojo veliko veljavo v naši domovini in da pride prej ali slej dan, ko bo padla **končna** odločitev v enem ali drugem smislu.

Sušak združen z Jugoslavijo.

V soboto, dne 3. t. m. ob pol desetih dopoldne je naše vojaštvo med nepopisnim navdušenjem domačega prebivalstva vkorakalo pod poveljstvom polkovnika Rekaniča v Sušak. — Italijani so se že v noči od petka na soboto z mrzlično naglico pripravljali na odhod. Odšli so ob sedmih zjutraj, nakar so se pojavili takoj naši orožniki in finančni stražniki. Prebivalstvo v mestu je bilo že na vse zgodaj zjutraj na nogah, veselo se pomenkujoč v težkem pričakovanju, da pozdravijo našo vojsko. Mesto je bilo okrašeno z jugoslovanskimi državnimi zastavami. Množice naroda, ki so se preje sprehajale po mestu, so se končno strnile v ogromno povorko, ki se je z zastavami na čelu pomikala naši vojski nasproti. Pri Sv. Ani ob križpotiu je bil zbran ves občinski svet sušaški z županom Cukarom na čelu. Ob pol desetih je prikorakala naša vojska v bojni opremi pod vodstvom polkovnika Rekaniča iz Martinšice, burno pozdravljena od nestrpno pričakujočih množic. Čuli so se klici, državi, kralju, kraljici in armadi. Nato je mestni komisar dr. Hoholjac v govoru pozdravil naše vojaštvo, polkovnik Rekanič pa je čestital narodu na njegovem osvobojenju.

Belgrad, 5. marca. Povodom evakuacije Sušaka piše današnji „Balkan“: „Evakuacija Sušaka po Italijanih, ki je bil izročen našim oblastem v najboljšem redu, je izzvala najboljši vtis v Belgradu. To je srečen preokret v korist najboljših odnošajev z Italijo, s katero smo bili med vojno v zavezniških odnošajih in se skupno borili za iste ideale. Naša dolžnost je, da čuvamo mir, ni pa danes prenehala in ta sporazum je treba potrditi s pričetkom prisrčnih odnošajev, ki jih hoče naša država ceniti in spoštovati.“

Belgrad, 5. marca. (Izv.) Po uradnih poročilih so italijanske čete predvčerajšnjim izpraznile tretji pas v Dalmaciji po določenem načrtu. Predaja tretjega pasu se je izvršila v največjem redu. V Opatiji je v paritetni komisiji prijavil naš delegat dr. Ribař pridržke, da evakuacija ni popolna. Danes se bodo posvetovali eksperti o načinu, kako se naj vzpostavi promet z Reko. Za sedaj je ustavljen vlak na Sušak, dokler eksperti ne rešijo te zadeve.

Sušak, 4. marca. (Izv.) Včeraj dopoldne sta bila evakuirana Biograd in Novigrad. Na Reki so fašisti slavili obletnico odstranitve Zanellove vlade. Na Sušaku so bile danes velike svečanosti.

Belgrad, 5. marca. (Izv.) V soboto dopoldne je bila v zunanjem ministrstvu konferenca, ki so se je udeležili zunanji minister dr. Ninčič in člana komisije za izvršitev sporazuma z Italijo dr. Laginja in admiral Prica. Dr. Ninčič je sprejel poročilo, da je Sušak izpraznjen.

Boji z bolgarskimi komitaši.

Belgrad, 5. marca. (Izv.) Naše zasledovalne čete, ki so po boju pri vasi Panaparke preganjale komitaše iz štipskega okrožja, so jih ojačene s pehoto in gorskim topništvom obkolile pri vasi Gavranu ter otvorile ogenj, na katerega so komitaši odgovorili. V hudem boju je padlo 27 komitašev, mnogo pa jih je bilo ranjenih. Delu komitašev se je posrečilo umakniti se ter jih naše čete zasledujejo. Prijeti komitaši so izpovedali, da so v štipskem okrožju organizirane tri komitaške čete, močne nad 200 mož. Vodita jih vojvoda Berba Barče in Imlavitski.

Belgrad, 5. marca. (Izv.) Močna bolgarska komitaška četa je skušala preiti na naše ozemlje 25 km južno od Caribroda. Zalotil jo je močnejši naš oddelek, v istem času pa je došla v bližino tudi bolgarska patrola ki je takoj otvorila ogenj na komitaše. Na komitaše je pričela streljati tudi naša četa. Komitaši so pobegnili vzdolž meje, pri čemer sta ju neprestano preganjala naš in bolgarski oddelek.

Belgrad, 5. marca. (Izv.) Na naši meji proti Strumici se opaža gibanje komitašev. Po poročilih iz Štipa je pripravljenih 1500 komitašev, da preidejo na naše ozemlje.

SVEDSKI KRALJ V HAAGU.

Haag, 3. marca. (Izv.) Švedski kralj je prišel iz Rotterdama semkaj.

ATENTAT NA NEMŠKEGA POSLANIKA V RIMU.

Berlin, 4. marca. (Izv.) Po semkaj iz Rima došli uradni vesti je bil pri nekem napadu na nemško poslaništvo legacijski tajnik Altenburg ustreljen v stegno, vendar pa rana ni smrtnonevarna.

SPOR V UREDNIŠTVU „AVANTIJA“.

Rim, 4. marca. (Izv.) Člane uredništva „Avanti“, ki so bili pred kratkim, kakor smo poročali, aretirani, so zopet izpustili na prosto. V zaporu je pridržan samo bivši glavni urednik Nenni zaradi nekega hujskajočega govora, ki ga je imel v Curihu.

INTERVJU Z DR. ŠUSTERŠIČEM.

Zagrebški »Jutarnji list« prinaša od svojega belgrajskega poročevalca intervju, ki ga je imel slednji z dr. Šusteršičem in ki ga v nastopnem ponatiskujemo: »Predvčeranjem (to je 27. II.) je bil dr. Šusteršič ponovno v Belgradu. Odzval se je želji našega dopisnika za formalen odgovor o naših političnih razmerah in o njegovem stališču napram njim naglašujoč radi tega svojo zadovoljnost, ker se njegovo delovanje v zadnjem času od strani tiska na različen način tolmači. Kar se tiče zadržanja dr. Šusteršiča napram drugim strankam, predvsem napram radikalom, pravi dr. Šusteršič, da je to vprašanje povsem enostavno. »Delam, kadar sem politik, samo na temelju svojega programa, a delam tako, kakor govorim. — Delujem po svojem lastnem programu, kandidiram po svojem lastnem programu, ki vsebuje polno narodno svobodo, popolno narodno samoupravo, narodno samoodločbo in narodno samostojnost«. — Dr. Šusteršič naglaša, da nima vezi z nikako stranko in da stopa v volivno borbo samostojno. — V svojem programu ne omenja niti vidovdanske ustave, niti njene revizije, niti ne naglaša principa avtonomije. Po njegovem mnenju so to le formalnosti, to je samo »nom de guerre«, bojna parola, a njemu pa je samo na stvari, ne na navadni devizi. — Ni važno, kako se imenuje stvar, katero se namerava rešiti: ali avtonomija, ali federacija, ali centralizem. Glavno je, da se država konsolidira in da postane narod zadovoljen, a za to je treba, da državna uprava modro vlada in da se v deželo uvede dobrohotna uprava in pametna politika. — To pa je mogoče le, če se politične razmere v državi pametno urede, za kar je treba kreniti na pot kompromisa. Kompromis, ki je na vsak način potreben, je kompromis med Srbi in Hrvati, a ta kompromis mora skleniti najjačja srbska stranka z najjačjo hrvatsko stranko. — Po končanih volitvah bo treba, da odlični voditelji z obeh strani stopijo v medsebojni kontakt in gledajo, da poravnajo nesporazum na pametni in lojalni podlagi. — On ne razume, zakaj da bi se naša vlada ne pogajala z nerevolucionarnimi Hrvati, ko imamo vendar v svetovni zgodovini zelo jak in enak slučaj, da se namreč angleška vlada pogaja z revolucionarnimi Irci. — Mi smo bili 1000 let med seboj razdeljeni, vsled česar je treba sedaj računati z različnimi individualnostmi posameznih delov našega naroda in o tem voditi račun, če hočemo, da uredimo razmere in dobimo zdravo situacijo v državi. — Baš zato je treba najprej skleniti kompromis, potem se lotiti utrjenja principov, ki naj se uvedejo v ustavo in šele na to stopiti pred konstituanto. Bistven moment, po katerem se Šusteršič razlikuje od radikalov, je po njegovem zatrdilu baš v tem, ker radikali do sedaj niso vodili politike kompromisov in je tudi nimajo, dočim se njegov program baš v tem diferencira od njihovega programa. — Situacija, katero je stvorila vidovdanska politika, pravi Šusteršič, ni

realna, ker se ogiblje sporazuma važnih delov našega naroda in ker se ne opira na težnje Hrvatov. — Na ta način, kakor se danes urejuje država, temeljna garancija za pravilno razvijanje države ni podana, a nam je glavno, da se vzdrži mir in red v državi ter da država ne trpi na ugledu in se vse spremembe izvrše mirno, brez kolebanja in notranjih pretresljajev. — Ako današnja kriza traja še leta, se bojim, da propademo vsi. Stojimo v težki gospodarski in politični situaciji. — Šusteršič ne skriva važnega dejstva, da imamo namreč danes efektivno veliko Srbijo. On zatorej obsoja vse stranke radi slabega vodstva politike. Za klerikalce pravi, da so po prevratu postopali svojevlastno, ne da bi se posvetovali z narodom. Oni so razbili deželno avtonomijo v Ljubljani in napravili s tem veliko škodo deželi, ker se je s tem zaustavilo vse kulturno delo, ki je bilo največje važnosti za narodno blagostanje v Sloveniji. Napram tej obstoječi Veliki Srbiji je treba postopati z lojalnim in pametnim političnim delom, samo na ta način se bo zgradila Jugoslavija. Dočim so ostale stranke celo pripomogle, da je prišlo do Velike Srbije, je bil edini Radić, ki je s svojo opozicijo odgovorjal čustvovanju hrvatskega naroda. — Današnja država je zgrajena od inteligentov vseh treh delov našega naroda in je za 50 let naprej od naroda. In to je vzrok, da naša politika ni realna in to je sila, ki nas žene nazaj v narod. Ako se ne približamo narodu, ne bomo nikoli umevali njegovega čustvovanja in ne bomo nikoli v stanu da delamo za skupne interese naroda. Kar se tiče specielno zadržanja dr. Šusteršiča proti Jugoslovanskemu klubu, pravi on, da obstoji med njim in klerikalci velika razlika. On stoji na stališču verske tolerance in svobode katoliške cerkve ter čuvanja njenih pravic — a ne daje svoji poltiki nikake klerikalne barve. Naglaša, da dela v zmislu svojega programa šele par tednov, vsled česar razultati ne morejo biti še veliki, a uspeh se že pojavlja — kakšen pa bo končni rezultat, ne ve, ker zavisi to od narodnega razpoloženja zadnji dan pred volitvami. Če bo izvoljen, bo prišel v Skupščino, premotril situacijo in se dal voditi od teženj naroda, ki mu je dal pooblastilo. »Parole so sedaj forme« zaključuje Šusteršič. Nočem se boriti za zastavo, ampak za stvar. Stati hočem zunaj vseh današnjih volivnih bojnih krilatic in se pobriniti, da ostanem na svojem odločnem principu kompromisa. Šusteršič se je nemudoma vrnil v Ljubljano.«

Vprašali smo **dr. Šusteršiča,** v koliko predstoječi intervju odgovarja njegovim izvajanjem, in prejeli v odgovor, da je poročevalec njegove besede v glavnem dobro dovzel. Vendar pa za vsak stavek ne odgovarja. Tako — med drugim — n. pr. ni govoril o Vidovdanski politiki, ker je sploh ne pozna. Povdarjal pa je, da je njegovo stališče v notranji politiki pot **kompromisa** brez predsodkov. Le tako je mogoče rešiti sporna vprašanja mirno in brez škode za državo.

S Poruhrja.

Nemški železničarji zamenjani s francoskimi.

Mannheim, 4. marca. V območju ravnateljstva državnih železnic je bilo nemško železniško osobje pozvano, da se izjavi, ali hoče dalje obratovati pod francoskim nadzorstvom. Ker so pa to povsod odklonili, je bilo včeraj osobje zamenjano s francoskimi zasedbenimi četami, a francosko železniško osobje je bilo iz Palatina pregnano. Prišlo je zopet do aretacij. Uradna stanovanja bo moralo železniško osobje do 8. t. m. izprazniti, sicer bodo stanovalci izgnani.

Francozi postajajo odločni.

Berlin, 4. marca. (Izv.) Sinoči je po francoskih vesteh v Essenu ustrelila francoska straža nekega nemškega civilista na ozemlju glavnega kolodvora, ker se na poziv ni ustavil.

Francoske zasedbe.

Strassburg, 4. marca. (Izv.) Francoske čete so včeraj prekoračile Ren in napredovale v smeri proti Karlsruhe. Zasedli so delavnice v Darmstadtu, kakor tudi pristanišči Mannheim in Karlsruhe, da olajšajo aliirancem kontrolo.

Berlin, 4. marca. (Izv.) Kakor poročajo iz Kölna, so na desnem renskem bregu zasedli Francozi nadaljne kraje in sicer kolodvore Liur, Unkel, Erpen, Ausdach, Ehrenbreitstein, Vallendar, Beudorf, Farr, Gross Inlich in Leutesdorf.

Pariz, 4. marca. (Izv.) Francoska vlada je uradno obvestila nemško poslaništvo, da ostanejo pristanišča Karlsruhe in Mannheim kakor tudi železniške reparaturne delavnice v Darmstadtu zasedene.

Nemški komunisti proti zakonu o zaščiti države.

Bochum, 4. marca. (Izv.) „Polizeikorrespondenz" javlja: Danes dopoldne se je vršilo na Sophieninsel zborovanje komunistične stranke proti zakonu o varstvu republike. Pomnožene čete mestne policije so morale nastopiti in zborovalce razgnati. Veliko izložbenih oken je bilo razbitih in 14 oseb aretiranih.

RADIKALNI MINISTRI NA AGITACIJI.

Belgrad, 5. marca. (Izv.) Včeraj je imel Nikola Pašič v Srbski Mitrovici velik shod radikalne stranke, na katerem je bilo okoli 25.000 ljudi. Shod je otvoril tajnik skupščine dr. Janjič, nakar je takoj govoril Pašič. Na shod sta došla tudi ministra dr. Velizar Jankovič in dr. Stojadinovič.

INTERPARLAMENTARNO REŠEVANJE REPARACIJSKEGA VPRAŠANJA.

Berlin, 4. marca. (Izv.) Socialnodemokratski poslanci so vzeli predlog poslancev angleške delavske stranke o sklicanju konference delegatov raznih parlamentov v svrho reševanja reparacijskega vprašanja v pretres in sklenili, da izrazijo angleškim kolegom obžalovanje, ker belgijski socialno-demokratski poslanci niso v stanu, da bi obravnavali to vprašanje v zbornici prej, predno se je o njem odločila angleška spodnja hiša.

ANGORSKA NARODNA SKUPŠČINA.

Angora, 4. marca. (Izv.) Narodna skupščina je včeraj izvolila novo komisijo za zunanje zadeve, pri čemer je eden najvažnejših ekstremistov prejšnje komisije ostal v manjšini. Nato se je nadaljevala razprava o laussanskih mirovnih pogodbah.

ANGLOSAKSONSKA VZAJEMNOST.

London, 4. marca. (Izv.) Diplomatski poročevalec „Daily Telegrapha" poroča z ozirom na agitacijo francoskega tiska v prilog kontinentalnemu bloku, da je dobil Poincaré od Amerike popolnoma privaten in formalen, toda dovolj jasen migljaj. Zedinjene države so povedale, da bi napram takemu bloku ne mogle ostati ravnodušne, kakor tudi sploh ne napram nobeni nameri proti Velki Britaniji. Anglija je edina dolžnica, ki izpolnjuje svoje obveznosti napram Ameriki Ako bi nastala kaka akcija proti Angliji, bi morala ta svoje bojne priprave povečati. S tem pa bi bila prizadeta njena odplačevalna zmožnost.

LORD DERBY O FRANCOSKI AKCIJI.

Liverpool, 4. marca. (Izv.) Vojni minister Lord Derby je govoril danes v konservativnem delavskem združenju. Pri tem je dokazoval, da je čim tesnejša zveza s Francijo, bodisi v Evropi, bodisi v Aziji, najboljše jamstvo za mir. Ako je Francija odklonila zadnji predlog Bonar Lawa glede reparacij, se zastran tega še ne sme obsojati. Vprašanje je treba pogledati od obeh strani. Pravnoveljavna versaillska pogodba daje Franciji pravico, da zahteva od Nemčije plačilo reparacij v določeni višini. Prav lahko mogoče je pa, da je ta številka previsoka. Na vsak način pa mora Nemčija plačati, kolikor more do svoje skrajnosti. Francozje čakajo že štiri leta, pa ne dobijo nič, dajejo pa koncesijo na koncesijo. Jaz (Derby) nisem pri tistih, ki bi Franciji rekli: Vi ste moralno v nepravici. Toda s praktičnega stališča mislim, da Francozje nimajo prav in odobravam angleško stališče, da ne gredo skupno s Francozi v Poruhrje. Moje srce je s Francozi, z glavo pa sem onstran Rena. Toda mi ne bomo ničesar storili, da bi Francozom preprečili uspehe.

MEDNARODNO SODIŠČE PRED AMERIŠKIM SENATOM.

Washington, 4. marca. (Izv.) Senat je predlog o zastopstvu Zedinjenih držav v mednarodnem sodišču odklonil.

BOMBNI NAPAD.

Kairo, 4. marca. (Izv.) V angleškem vojaškem okraju je bila vržena bomba, pri čemer je bila ubita ena oseba, štiri pa so bile ranjene.

Politične vesti.

+ **Shoda NLS v Beli krajini.** Včeraj dopoldne je priredila NLS voliven shod v Črnomlju v hotelu Lakner. Shod je bil zelo mnogoštevilno obiskan. Izvajanja dr. Šusteršiča so bila sprejeta s splošno pozornostjo. Govorila sta tudi kandidata Škerbec in Zajc. Po stvarnem govoru dr. Šusteršiča se je oglasil k besedi tudi urednik bivše „Sedanjosti" v Novem mestu Radešček, ki je na stvarna izvajanja odgovoril z osebnimi napadi, ki so bili tudi primerno zavrnjeni. Shod so skušali motiti nekateri agitatorji SLS, ki sta jih gg. kaplana poslala na shod. Njihov namen ni uspel, pač pa so osramočeni odšli, ko so jim zborovalci sami pričeli brati levite. — Popoldne je imela NLS shod na Vinici v gostilni Malič. Na shod je došlo tudi večje število Radičevih republikancev pod vodstvom njihovega kandidata Valjevca iz modruško-reške županije. Shod se je vršil v popolnem redu ter so ob tej priliki Radičevi pristaši pokazali vsled svoje disciplinirano sti veliko več dostojnosti, kakor pa naši klerikalci, ki so n. pr. v Črnomlju poslali motit na zborovanje ljudi, ki ne vživalo med domačini nobenega ugleda; eden izmed njih bo namreč v kratkem stal pred poroto radi tatvine volov, drugi pa je pretepal že svojega brata župnika, ki se je radi tega umaknil v samostan. Na Vinici so zborovalci z veliko pozornostjo poslušali izvajanja kandidatov dr. Šusteršiča in Škerbca. — O obeh shodih prinesemo jutri podrobnejše poročilo.

+ **Klerikalni shod v Metliki za zaklenjenimi vrati.** Včeraj so priredili klerikalci shod v Metliki, na katerega pa so imeli pristop samo »zanesljivi« pristaši SLS. Na sho-

Skrinjica Narodne ljudske stranke na Kranjskem je tretja — 3.

Hans Dominik: 19

OBLAST TREH.

Roman iz leta 1955.

(Dalje.)

Vsakdo izmed gledalcev tukaj v jahti je spoznal, da ima Anglija v teh potapljaških letalih novo močno orožje. Ta letala so se lahko bojevala baš tako proti podmorskim čolnom kot proti letalom. Poiskala so si lahko svoje bojišče po lastni volji ali v zraku ali pod vodo.

Lord Maitland je z dr. Glosinom stal pri oknu.

„Sijajna iznajdba! Mislim, da boste o njej poročali svojemu predsedniku."

Dr. Glosin se je vljudno nasmehnil. Načrti potapljevalnih letal so bili že davno v Washingtonu.

„Nekaj drugega je, kar nam dela trenotno večje skrbi."

Lord Maitland ga je vprašujoče pogledal.

„Lord, ali ste slišali kdaj kaj o telenergetični koncentraciji?"

Lord Maitland je pokazal tako naravno presenečenje, da je dr Glosin takoj uvidel, da lord resnično ne ve ničesar o stvari. Če pa četrti lord britanske admiralitete ni vedel o tem ničesar, potem je bilo skoro gotovo, da ne ve o stvari ničesar niti admiraliteta sama, niti britanska vlada. To pa se je moralo brezdvomno ugotoviti, predno sme Cyrus Stonard udariti. V to svrho se je sedaj nahajal dr. Glosin v Angliji in zato je Cyrus Stonard že potegnjeni meč še enkrat spravil v nožnico.

Če bi Anglija posedovala Bursfeldovo tajnost, potem bi Amerika ne smela tvegati napada. V nasprotnem slučaju pa bi smela z dobrim izgledom na uspeh takoj udariti.

Tekme so se bližale svojemu koncu. V višinskih tekmah je zmagalo letalo, ki se je s pomočjo močnih raket dvignilo na 100 kilometrov višine. Tekmovalci v hitrosti pa so ostali daleč za amerikanskim tipom R. F. c.

Tekme so se končale. Medtem, ko so hitele ljudske mase v čolnih in po železnicah v mesta nazaj, so se jahte dvignile v zrak. Indijski maharadža je usmeril svojo jahto naravnost proti himalajskemu pogorju. Jahta lorda Maitlanda je odletela proti Maitland Castle. Dr. Glosin pa se je v automobilu sira Veruou odse je v avtomobilu sira Vernon odpeljal v London.

*

Kepe prsti so zamolklo udarjale ob krsto, v kateri so ležali zemeljski ostanki Glady Hartejeve. Njeno življenje je ugasnilo mirno, kakor ugasne svetilka, kateri zmanjka olja. Konec je bilo predvidevati že nekaj mesecev. Morda ga je pospešilo razburjenje, ki ga je v sicer tako tihi dom prinesla vest v čudni usodi Silvestra Bursfelda.

Jane je v krogu ostalih žalujočih stala ob odprtem grobu. Šele sedaj je spoznala, kako osamljena je živela zadnja leta. Le malo ljudi je spremilo pokojnico na njeni zadnji poti. Prijatelji pokojnega moža iz državnih delavnic. Nekaj žensk poleg.

Jane jim je bila iskreno hvaležna, da so prišli še enkrat, da izkažejo njeni mrtvi materi zadnjo čast. Čutila se je brezmejno osamljeno in zapuščeno. Medtem ko so ji bile na ušesa besede sožalja in ko so ji ljudje stiskali roke, je venomer mislila na to, da se bo morala sedaj sama vrniti v prazno hišo v Johnson Strect in da ... jo je zapustil tudi Silvester.

Krčevito je zaplakala. Zdelo se je, da bo padla. Sedaj je stopil k njej dr. Glosin, jo podprl in jo previdno peljal od groba. Skrbno jo je vodil po širokih potih pokopališča, ki je kar žarelo v polni krasoti solčnega junija, vse v zelenju in cvetju, kot da na svetu ni smrti, ne umiranja.

Brez odpora se je Jane prepustila doktorjevemu vodstvu. Vsak človek, ki bi se v tem tenotku zavzel zanjo, bi ji bil dobrodošel. Koliko bolj torej dr. Glosin, ki je toliko časa občeval v njihovem domu, ki je dobro poznal njeno mater in ki je obljubil, da poizve, kaj da se je zgodilo s Silvestrom.

(Dalje prih.)

de NLS ima vsakdo dostop in vsakdo dobi besedo, če jo zahteva. Dr. Šusteršič nastopa javno, klerikalci pa si tega ne upajo, ker lažje na tihem hujskajo in lažejo. Tu mora tudi vsak slepec videti razliko.

+ **„Slovenec" pri vsaki priliki** bobna in kriči, da bode SLS pri volitvah na vsej črti zmagala in vse nasprotne stranke porazila, tako da bodo njih kandidati na tleh ležali kakor muhe ko cepajo. Seveda je to le slepilo za nerazsodne ljudi. Znano je, da se ljudje, katerim preti polom, na vse kriplje bahajo in denar razsipljejo, da kolikor mogoče dolgo prikrivajo neizogibni bankerot.

+ **Na Štajerskem** nameravajo baje klerikalci označiti svoje volivne skrinjice z velikim križem v narodnih barvah. Vsaka zloraba vere v volivne namene je zakonito prepovedana, a klerikalci se malo brigajo za to, če vera diskreditira, samo da nese.

Inozemske vesti.

* **Novi škof za Trst.** Kakor se čuje iz Rima je sedanji škof dr. Bartolomassi imenovan za škofa v Pinerolu, vsled česar bo za škofa za Trst imenovan mons. Celso Constantini, apostolski delegat na Reki.

* **Invalidi in produktivno delo.** Aprila meseca t. l. se otvori mednarodna razstava umetniških in obrtnih izdelkov vojnih invalidov v Gentu v Belgiji, ki bo pokazala, kaj so storile posamezne države za izobrazbo svojih invalidov. Ali se udeleže te razstave tudi naši invalidi, še ni znano. Menda ne bomo zopet zadnji?

* **Princ kot agitator.** Kakor se poroča iz Essena, je bil tamkaj aretiran princ Friderik Viljem von Lippe. Napadel je baje v družbi z nekimi nacionalisti nekega Nemca, ki je bil uslužben v esenski kontrolni komisiji. Kakor se je razvidelo iz njegovih dokumentov, je princ član nacionalistične nemške organizacije.

* **Mednarodna razstava v Buenos Aires.** Argentinski socijalni muzej v Buenos Aires pripravlja za prvo polovico leta 1924 mednarodno razstavo za socijalne znanosti obenem z mednarodnim kongresom socijalnih muzejev in institutov. Razstava naj bi kazala vse razvojne stopnje narodov in kongres hoče med njimi vstvariti nove odnošaje, da olajša medsebojno izmeno snovi o socijalnih vprašanjih in postavi nova pravila za njihovo proučavanje. Argentinska vlada prevzame pokroviteljstvo nad obema prireditvama. Razstava bo obsegala devet skupin, in te so: državna uprava, poduk in vzgoja, organizacija dela, zavarovanje in dobrodelne naprave, izobrazba in delo žene, gospodarska organizacija, obljudbeni problem, narodni običaji, šport in javna zabava.

* **Pomirjenje med fašisti in tirolskimi Nemci.** Po vesteh laških in tirolskih nemških listov je prišlo med tirolskimi Nemci in fašisti do miru. Opozicija pod vodstvom Reut-Nikolussija je ostala v manjšini. Ostali poslanci so se v očigled gospodarski krizi in splošnemu stanju pobotali.

* **Izvoz jajec** iz Poljske je dovoljen. Izvozili jih bodo 2400 vagonov. Vlada si je pridržala pravico, da pridejo vse tuje valute, ki jih trgovci izkupijo, v državno blagajno.

* **Vsoruska gospodarska razstava** v Moskvi je otvorila v več mestih, med drugimi v Berlinu, Pragi in Parizu, svoje propagandne pisarne. V Moskvi že pripravljajo stanovanja za tujce, ki pridejo na razstavo.

* **Vozne cene na nemških železnicah.** Na vseh nemških železnicah so se s 1. marcem podražile cene za 100 odstotkov. Enotne cene znašajo za 1 kilometer v prvem razredu 96, v drugem 48, v tretjem 24 in v četrtem 16 mark. Pribitki za D-vlake znašajo v prvi coni do 75 kilometrov po razredih 1600, 800 in 400 mark. V drugi coni do 150 kilometrov 3200, 1600 in 800 mark. V tretji coni čez 150 kilometrov 4800, 2400 in 1200 mark. Listki, ki določajo prostor v vozu, stanejo za prvi razred 800, za drugi 400 in za tretji 200 mark.

V spomin mlademu prijatelju † Andreju Kajdižu.

Bilo je leta 1918. ob preobratu. Takrat so svojo zmago slavile tudi vse orgije sovraštva in maščevalnosti. Gorje mu, kdor je imel takrat sovražnike! Ob času one svobode — revolucije se je lahko maščeval. In kdo je brez sovražnika? Zlasti, če je v javnosti, ali vsaj kak malopomemben predstojnik. Nič ni lažje kot nahujskati ljudstvo s to ali ono parolo proti svojemu neljubemu sodržavljanu. In tako je bilo tudi v Kranjski gori. Tam je imel seveda tudi župnik svoje nasprotnike. Zato je bila takrat prilika maščevati se nad njim. In gotovi elementi so naščuvali množico, da je šla razgrajat pred župnišče in preganjat župnika.

In takrat se je blagi pokojni Andrej izkazal kot dober, blagosrčen kaplan napram svojemu preganjanemu predstojniku. Ni se ustrašil mase. Brez strahu je stopil med nahujskano, razgrajajočo množico ter očital krivico, ki jo dela svojemu duhovnemu očetu — župniku. — In potem je spremil, kakor more spremiti le dober sin svojega očeta, potrtega župnika v Ljubljano, ter na višjem mestu zanj zastavil moško besedo v njegovo obrambo. Da, g. Andrej ni sledil veljavni in protežirani metodi nagajati svojemu šefu..., ne, on je umel in v dejanju izvrševal četrto božjo zapoved tudi kot kaplan napram svojemu župniku, kar je danes žalibog redko in je mnogim ljubši nemir v domači hiši. Kaj potem, če trpi morala... če trpi vera? Lahko je umeti, da si upa dandanes nastopiti mladi gospod **javno proti svojemu župniku**, ker ima zaslombo na višjem mestu.

Gospod Andrej pa je bil tudi zelo ponižen! Še se ga spominjajo v Smledniku kot gorečega vzglednega duhovnika v cerkvi in v šoli. Ravno tako v Kranjski gori. In kaj naj pišem šele o njegovi zadnji službi v Šmartnem? — V lepi harmoniji je živel s svojim župnikom in s farani, zelo so ga vsi ljubili in spoštovali.

Blagi Andrej! — mlad si nas zapustil, mnogo dobrega si storil s svojim vzgledom, zato pa uživaj za Tvoje delo večno plačilo nad zvezdami!

Domače vesti.

— **Na našo notico** glede brošure „Sodite po delih!", ki jo je izdala SLS, smo dobili danes brošure poslane iz več krajev na deželi. Za pozornost se vsem iskreno zahvaljujemo. — Uredništvo.

— **Policijsko ravnateljstvo razglaša:** Ker stojimo tik pred volitvami v narodno skupščino, opozarja policijsko ravnateljstvo znova na določila § 23 tisk. zak., glasom katerega je nalepljenje lepakov dovoljeno samo na krajih, ki so oblastno nalašč v ta namen določeni; nedopustno pa je vsako tako lepljenje na raznih javnih kakor privatnih poslopjih in napravah. — Ker so pri zadnjih občinskih kakor tudi prejšnih volitvah posamezne stranke z agitatoričnimi napisi in nalepljenjem lepakov hudo poškodovale razna poslopja in celo posamezna volišča, se objavlja, da bo policijsko ravnateljstvo pri predstoječih volitvah vsako poškodbo tuje lastnine, za katero je odgovorna poleg storilca tudi politična stranka, po katere nalogu, oziroma v katere interesu se je izvršila, najstrože zasledovalo.

— **Odbor zveze bivših salezijanskih** gojencev, poslujoč sedaj v Mladinskem domu na Kodeljevem, pozivlja vse bivše gojence in oratorijance salezijanskih zavodov, da javijo svoj sedanji naslov v svrho vabila k občnemu zboru dne 2. aprila t. l. na Rakovniku.

— **Društvo tiskarnarjev** v Ljubljani je na svoji odborovi seji dne 2. t. m. sklenilo darovati v počaščenje spomina blagopokojnega predsednika »Narodne tiskarne« drja Ivana Tavčarja znesek 2500 Din Grafični šoli tiskarskih vajencev kot prispevek ob njeni ustanovitvi.

— **Državna borza dela. Pri vseh podružnicah „Državne borze dela"** v Ljubljani, Mariboru, Ptuju in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 18. do 24. februarja 1923 dela 301 moških in 119 ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 172 moških in 79 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 229. — Promet od 1. vanj se je izvršilo 229. — **Promet od 1. januarja do 24. februarja 1923.** izkazuje 4973 strank in sicer 1780 delodajalcev in 3193 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 1133. — **Dela iščejo:** kovači, strojni in stavbinski ključavničarji, elektromonterji, mizarji, slaščičarji, čevljarji, zidarji, tesarji, natakarji, natakarice, šoferji, šivilje, vajenci, vajenke itd. — **V delo se sprejmejo:** gozdni delavci, rudarji, vrtnarji, viničarji, orod. ključavničarji, stolarji, šivilje za moško perilo, usnjarji, livarji, služkinje, kuharice, vajenci itd.

— **Pazite!** Policija je dognala, da nabirata dva mlada čedno oblečena mladeniča prostovoljne prispevke za „Športni klub Jadran". Goljufa imata nabiralno polo za omenjeno društvo, na kateri je vknjižen kot prvi darovalec „Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani" z zneskom 1000 dinarjev.

— **Kakor se poroča** je vložil kandidat SKS g. Ažman, posestnik v Hrašah pri Lescah tožbo zoper Miha Iskra s Hlebcev, ker mu je očital, da je bil avstrijski konfident. Slednji bode imel sedaj priliko dokazati pred okrajnim sodiščem v Radovljici resnico svoje trditve. Baje sta radi enakega očitka vložila kazensko obtožbo zoper istega Miho Iskra tudi gg. Cvar in Langus.

— **V bolniško blagajno v Ljubljani** je vlomil v noči od petka na soboto neznan vlomilec in se lotil wertheimove blagajne, katero je navrtal. Ker se mu je pa vlomilsko orodje pokvarilo, ni prišel do zaželjenega plena in jo je prazen odkuril. V blagajni je bilo okoli pol milijona kron.

— **Božidarja Severja,** bivšega lendavskega gerenta, ki se je zdravil v nekem budimpeštanskem sanatoriju in je bil šele pred kratkim izpuščen iz mažarskega zapora, so mažarske oblasti zopet aretirale. Vzrok je baje smrt špijona dr. Varge v subotiškem zaporu, katero hočejo Mažari na ta način maščevati.

— **Razne nesreče.** Levk Marjeta, delavka na žagi lesnega trgovca Rudeža v Ribnici, se je po neprevidnosti vžgala v levo roko. — Kamnikarja Alojzija, nadkurjača državne železnice iz Ljubljane je stroj zgrabil za desno roko in mu jo precej poškodoval. — Berce Urban, gozdni delavec pri Hajnriharju v Škofji Loki, je prekladal hlode, pri čemer se mu je eden zvalil na roko in mu jo zlomil. — Posestnik Valentin Pivk iz Ljubljane je prišel s praznim žepom močno vinjen domov. Radi tega je obdolžil svojega sina Valentina, da mu je ta izmaknil denar. To pa je sina močno razjezilo, vsled česar je udaril očeta po glavi. Očeta so pripeljali v bolnico, odkoder pa so ga že drugi dan zdravega odpustili. — Homec Franc, brezposelni delavec, je prišel iz Mitrovice v Ljubljano iskat dela. Ko je stopil z vlaka, je padel ter si zlomil levo roko v komolcu. — Zupan Franc, delavec v tovarni »Indus«, je pri delu po neprevidnosti vtaknil roko v neki stroj, ki ga je zgrabil in mu odtrgal palec desne roke. — Evgen Lombardo, zidarski pomočnik pri Treo v Tržiču je sekal kamenje, pri čemer mu je odletel košček v levo oko in ga mu nevarno ranil. Oddani so bili v ljubljansko bolnico..

— **Nesreča med otroci.** Ledinek Marjanca, hči rudarja iz Trbovelj, in njen dveletni bratec Mihael sta bila sama doma, ker so njih starši bili na delu v rudniku. 11letna Marjanca je morala opravljati vsa hišna dela. Dne 2. t. m. opoldan je hotela pomivati opoldansko posodo. Zato je nalila krop v neki lonec, ter ga hotela vliti v škaf. Pri tem pa ji je spodrsnilo na mokrih tleh, vsled česar je deklica padla, ter polila s kropom svojega 2letnega bratca, ki je sedel na tleh poleg nje, po vsem životu. Revček je dobil smrtno nevarne opekline in so ga v svrho zdravljenja oddali v bolnico, kjer pa je malo upanja, da bi okreval.

— **Pes je ugriznil** Rozo Škrbinc iz Ljubljane, ki je bila oddana mestnemu fizikatu v svrho zdravniške preiskave. Ker je bil pes najbrže stekel, je bila Škrbinčeva poslana v Pasteurjev zavod v Zagreb.

— **Železnico Murska Sobota-Ormož** so pričeli graditi, a slabo vreme zadržuje dela.

— **Imenovanje v generalni direkciji carin.** V generalni direkciji carin je imenovan dr. Konrad Šmid za načelnika tarifnega oddelka.

— **Slovenski železničarji v Belgradu.** Belgrajski »Preporod« poroča, da je došla v Belgrad depuputacija slovenskih železničar. pod vodst. g. Nachtigalla. Deputacijo bodo sprejeli vsi ministri. Železničarji imajo namen razložili svoj mizerni položaj in izposlovati izboljšanje.

— **Amerikanska koruza** za Dalmacijo. Iz Amerike so bile te dni odposlane velike količine koruze, ki je določena za prehranjevanje pasivnih krajev.

— **Nepriljubljen kandidat.** Preteklo nedeljo se je vršil v selu Tovariševo radikalni shod. Shoda se je, kakor se poroča, udeležilo veliko število volilcev. Nastopilo je več govornikov, katere so prisotni vsi mirno poslušali. Ko pa je nastopil tudi namestnik okrožnega kandidata Marko Vilič, je nastal v množici nakrat velikanski hrup, tako da govornik ni mogel do besede. Nato ga je množica napodila iz dvorane.

— **Liga za pobijanje tuberkuloze v Banatu.** V Velikem Bečkereku se je ustanovila liga za pobijanje tuberkuloze, ki bo imela v vseh večjih vaseh v Banatu svoje podružnice.

— **Osnovanje poštne hranilnice v Belgradu.** Ministrstvo za pošto in brzojav objavlja, da se je osnovalo v Belgradu ravnateljstvo poštne hranilnice. To ravnateljstvo prevzame v prihodnosti vsa dela, ki spadajo v področje poštne hranilnice. Urad se nahaja v Kralja Milutina ulici 101 odnosno v Deligradski ulici 44.

— **Popil za stavo 7 litrov žganja in — umrl.** V Starem Adžibegovcu v Srbiji je izpil neki Slavko Matič za 100 dinarjev stave 7 litrov rakije v dveh urah. Ko je izpil celo količino do zadnje kapljice, je nesrečnež nakrat v obraz čisto pomodril in se zrušil mrtev na tla. Zanimivo je, da je bil Matič tako poznan alkoholik, da so nabrali teh sto dinarjev kmetje, ki so bili uverjeni, da izgube stavo.

— **Konzulati tujih držav v Zagrebu se nahajajo:** Francija: Zrinjski trg 19. Rumunija: Draškovičeva ul. 25 pritl. Amerika: Zrinjski trg 19. Španija: Trg 29. listopada 1. Belgija: Ulica baruna Jelačića 4. Nizozemska: Gajeva ul. 32. Avstrija: Markov trg 9. Italija: Preradovičeva ul. 2. Poljska: Boškovičeva ul. 2. Chile: Vlaška ul. 83. Nemčija: Mihanovičeva ul. 2. Uruguay: Starčevičev trg 4/II.

— **Velika tatvina v vojno-tehničnem zavodu.** V vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu je bila te dni izvršena velika tatvina. Iz zavoda je izginilo nad 30 tisoč kilogramov cinkove pločevine. Doslej je bilo aretiranih 12 oseb. Nadaljnje aretacije se pričakujejo.

— **Pegavi legar v Skoplju.** V skopljanski kaznilnici so ugotovili tri slučaje pegavega legarja. Tudi v prijepoljskem okrožju so se pojavili štirje slučaji pegavice.

— **Aretirani kandidati Radićeve stranke.** Iz Splita poročajo, da so bili aretirani srezki kandidati Radićeve stranke, ker so agitirali v sinjskem okraju za republiko.

— **Poskus samomora.** Anka Hotka, natakarica brez službe, je bila radi vlačugarstva izgnana iz Sarajeva. Ko jo je policijski stražnik spremil iz policijskega zapora do njenega stanovanja, da si vzame svoje stvari, si je Anka na pragu pred uhodom v sobo prerezala z nožem žile na roki. Odpeljati so jo morali v bolnico.

— **Čevlje kupujte od domačih** tovaren tvrdke Peter Kozina z znamko Peko, ker so isti priznano najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg št. 20, ter Aleksandrova cesta štev. 1. 12

Prispevajte v naše sklade!

Gospodarstvo.

g **Nova državna tovarna žveplenk.** Upravni odbor Samostojne monopolske uprave je vsled financialnih razlogov sklenil pogodbo s Srpsko zadružno banko, da ustanovita skupno tovarno žveplenk v Novem Sadu.

g **Slovensko amerikansko trgovačko d. d.** v Zagrebu« priobčuje prospekt ustanovnega občnega zbora, ki bo 18. marca v dvorani Slavenske banke v Zagrebu.

g **Preureditev carinske ekspedicije in carinskih plačil.** S 16. t. m. stopi v veljavo važna carinska odredba. Narodna banka in njene podružnice bodo izdajale interesentom kratkodobne carinske nakaznice, na katerih bodo carinarne pobirale carinske pristojbine. Carinarne pa bodo nakazuice predložile Narodni banki v izplačilo.

g **Kondicijska pogodba v lesni trgovini.** Vrsta avstrijskih veletrgovcev, ki kupčujejo preko morja, je sklenila konvencijo o cenah za sredozemsko obmorje. Ta pogodba je samo poizkus, ker še niso mogli pristopiti vsi v poštev prihajajoči producenti. Pokazalo se bo, če bodo morda prodrli celo na svetovnem trgu in jim ne bodo outsiderji prekrižali načrtov.

g **Nova češka finančna politika.** Kljub zatrjevanju, tako poroča »Vossische«, da bo novi finančni minister Bečka nadaljeval politiko dr. Rašina, se pričakuje vendarle delna izpremenba. Koalicijska stranka se je zedinila na stališču, da bo stabilizirala tečaj krone na sedanji višini in ne bo pripustila nadaljnega zvišanja. — Tako bo vendar zmagalo stališče prejšnjega finančnega ministra dr. Englischa.

g **Češkoslovaška vlada v boju proti draginji.** Preteklo leto je češkoslovaška vlada izvršila ogromno delo za ozdravljenje povojnih razmer in se more po svojih uspehih smatrati za državo, ki prednjači marsikateri državi Evrope. Premišljena finančna politika je tako dvignila češko krono, (kurz začetkom 1922. leta 10, a koncem leta 16), da jo prištevamo k zdravim valutam. Sicer je ta dvig krone grozil sprva s polomom češke industrije — izvoz je skoro docela prenehal —, toda strah je bil, kakor se vidi sedaj, neupravičen. Tudi komunizem je grozil s prevratom, toda vlada mu je odbila rogove z močno roko in velikodušnim podeljevanjem podpor brezposelnim, za katere je žrtvovala samo v letu 1922 ogromno vsoto 220 miljonov kron. Vsega skupaj je po vojni žrtvovala za brezposelne že 655 miljonov. Češkoslovaški zakon o brezposelnih je eden najmodernejših zakonov. Poleg tega, da je vlada s trezno vnanjo politiko odprla Čehoslovaški industriji novih inozemskih trgov in zmanjšala grozečo brezposelnost, so se z dvigom krone izdatno znižale cene življenskim potrebščinam. Nekaj primerov: Pšenica se je pocenila skoro na tretjino in je samo 6 krat dražja kot pred vojno; amerikanska mast je stala leta 1914. en kg 1.50 K, januarja 1922 pa 20 K, a v decembru 1922 le še 12 kron. Povprečno so se vse cene znižale za polovico. Vlada je energično stopala na prste oderuhom in navijalcem cen. Izrečenih ni bilo nič manj kot 25 tisoč obsodb. Železniški in poštni tarifi so se znižali, davki tudi in seveda plače javnim in zasebnim nameščencem. Kljub temu, da so se državni dohodki znižali, je zidala uprava okoli 50 državnih mostov (16 milj. kron) in izdala za 4 milj. podpor za zgradbo 28 zasebnih mostov. Za elektrotehnične naprave je žrtvovala 128 milj. kron. Pri svojih delih ja zaposlila 26 tisoč delavcev. V zadnjih dveh letih je bilo na pritisk vlade sezidano preko 6 tisoč stanovanjskih hiš s skoro 12 tisoč stanovanji. Češkoslovaška vlada se more res z veselo zavestjo ozirati na svoje preteklo delovno dobo. — Zdaj pa naj se primerja te uspehe z našimi, zlasti z uspehi, ki jih je dosegla SLS, dasiravno je bila pri nas prilika dosti ugodnejša. Naj se jih primerja magari s poiskanimi podatki dr. Brejca samega! Stari izgovor, da nimamo sposobnih mož, ne drži in je laž! Pa tudi: čemu potem vse obljube o zlatih gradovih, če jih izpolniti ne morejo? V tem češkem ogledalu se nam najboljše predstavi živi dokaz, kako je vsako upanje na rešitev od strani SLS — vržena v veter.

g **Povečanje pesnih nasadov na Ogrskem.** Za leto 1923 bodo nasadili za 15 odstotkov sladkorne pese več kot lani.

g **Nacionalizacija Prve ogrske papirne tovarne** je vpeljana. Podjetje se pogaja obenem z neko francosko finančno skupino v svrho izdelovanja rotacijskega papirja na Ogrskem. Neka angleška skupina pa se poteguje za ustanovitev papirne tovarne na Ogrskem.

g **Ogrski inozemski dolgovi** znašajo po tečaju 0.20 švic. frankov za 100 ogr. kron, kakor je izračunal finančni minister: 169.4 miljarde o. kron. Pripravljen je že predlog o odplačevanju.

g **Na Ogrskem se cene železu povišajo** vsled poslabšanja tečaja in podraženja surovin. Železo v šibikah bo stalo poslej o. K 15.000, drugo se podraži sorazmerno.

g **Rženi rentni listi.** S tem vrednostno stabilnim papirjem, ki ima za podlago dohodke iz nemških državnih domen, naj bi pruske hranilnice in posojilnice podpirale produkcijo in čut za varčevanje poljedelcev. Centrum bo stavil o tem predlog v državnem zboru.

DANAŠNJA PREDBORZA.

Zagreb, 5. marca. (Izv.) 1 dolar 93 do 94 Din, 1 funt šterl. 452 Din, 100 fr. frankov 585 Din, 100 švic. frankov 1790 Din, 100 mark 0.43 Din, 100 avstr. kron 0.136 Din, 100 č. sl. kron 286 Din, 100 lir ital. 458 Din, 100 ogr. kron 3,35 Din. — Tendenca splošno medla. — V Curihu notira danes dinar 5.55.

Naša skrinjica (NLS) v volivnem okrožju Ljubljana—Novomesto (dežela) je tretja — 3.

Kultura.

k **Univerzitetnemu profesorju** klasične filozofije v Ljubljani dr. Ivanu Lunjaku se je posrečil temeljem starih rokopisov dokaz, da je bilo rojstno mesto rimskega pesnika Propercija res Assisi, za kar dosedaj ni bilo dokazov. „Academia Propertiana" v Assisi je imenovala vsled tega našega učenjaka častnim dopisujočim članom.

k **Meštrović razstavi v Pragi.** Kakor poroča »Prager Presse«, se bo otvorila v Pragi v kratkem razstava Meštrovićevih del, za katero so na delu češko-jugoslovanska liga in praška umetnostna društva.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Torek, 6. marca: zaprto.
Sreda, 7. marca: Othello. Izven.

OPERA.

Torek, 6. marca: Rigoletto. Red A.
Sreda, 7. marca: Nižava. Red D.

gl **»Othello«.** Drama pripravlja Shakespearejevo tragedijo »Othello«, v blestečem prevodu g. Otona Župančiča. — Premiera bo v sredo, dne 7. t. m. za izven. V naslovni vlogi nastopi kot gost operni pevec gospod Ivan Levar, ki za časa skušenj za »Othella« v operi no bo pel. Jaga igra g. Rogoz, Desdemono ga Šarličeva, Kassija g. Kralj, Emilijo ga Juvanova, Brabantija g. Skrbinšek. O ostalih vlogah sodelujejo gna Gaberjevčičeva, g. Lipah, g. Medven, g. Sancin, g. Cesar, g. Drenovec, g. Gregorin, g. Pečok in g. Terčič. Režijo vodi g. Šest, ki je tragedijo inscenival. Glasbo je zložil kapelnik g. Balatka. Dekoracije je naslikal g. Skružny, kostume pa sta izdelala ga Waldsteinova in g. Dobry

Izpred sodišča.

s **Amerikanska mast.** Pred okrajnim sodiščem se je svoječasno vršila obravnava proti 6 ljubljanskim trgovcem radi pregreška proti določbam za pobijanje draginje. Šlo je namreč za amerikansko mast, ki so jo obtoženci v smislu obtožbe prodajali predrago. Z ozirom na nabavno in prodajno ceno je okrajni sodnik vse obtožence oprostil. Proti tej oprostilni sodbi je prijavil javni funkcijonar pritožbo. Pri včerajšnji obravnavi pred senatom prizivnega sodišča pa je z ozirom na pravilno utemeljevanje oprostilne razsodbe prvega sodnika državni pravdnik priziv umaknil. —

Razno.

r **Zanimiva razsodba.** Pred kratkim je razpravljalo neko sodišče na Slovenskem o jako zanimivi tožbi, ki je imela sledečo predzgodovino. Minulo leto je zastopal odvetnik dr. B. znanega trgovca M. Pravda je za M. nesrečno končala in odvetnik dr. B. mu je poslal račun, naj ga plača. A trgovec je s plačilom odlašal tudi na ponovno terjatev. Šele ko mu je odvetnik grozil s tožbo, mu je poslal dotični znesek, a na odrezek poštne nakaznice je napisal: »Spoštovani gospod doktor! P. m. vr.« Odvetnik bi ne bil teh skrivnostnih črk niti opazil ne, a slučajno je videl, da njegove uslužbenke z rodovednostjo ogledujejo odrezek in se hihitajo, ker so si pač dotične črke »p. m. vr.« po svoje tolmačile. Tudi odvetnik se jih je po svoje tolmačil in je tožil trgovca M. radi žaljenja časti. Pred sodiščem je izjavil trgovec M., da je hotel dobiti od odvetnika potrdilo o plačilu in da je radi tega v naglici napisal »p. m. vr.«, kar pomenja: «potrdilo meni vrnitil« Zanikal je, da bi te črke kaj drugega pomenile, ker dobro ve, da imajo vsi odvetniki za vsako stvar takoj primeren paragraf pri roki. Na sodnikovo pripombo, da so si odvetnikove uslužbenke tiste črke drugače tolmačile, je odvrnil trgovec M., da on vendar ne more biti odgovoren za to, kar so si one gospodične mislile. Trgovčev zagovor ni obveljal in sodnik ga je obsodil na primerno denarno globo oziroma na 1 dan zapora. Razsodbo je utemeljil sodnik s tem, da ni trgovčev zagovor verjeten, ker je imel pač dovolj časa, da bi bil zahtevo po potrdilu bolj jasneje izrazil. Pridružil se je torej mnenju odvetnika in njegovih uslužbenk, da pomenjajo skrivnostne črke »p. m. vr.« nekaj drugega. Iz te razsodbe pa sledi za nas dober nauk, da bomo v podobnih okoliščinah zahtevo po potrdilu bolj jasno izrazili in da si bomo vse drugo, kar se da označiti s »p. m. vr.« le mislili! —

Zgubila se je včeraj, 4. t. m. okoli poldne v Spodnji Šiški, kolodvorska cesta št. 150, tik pred hišo ge. Favajeve zlata moška dvojna verižica z obeskom, v katerem je bila slika dame. Pošten najditelj naj jo odda proti dobri nagradi v I. nadstropju iste hiše pri rodbini Mikuš.

Izdaja konzorcij »Ljudskega dnevnika.«
— **Odgovorni urednik Fr. Jereb.** —
Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

ZAHVALA.

Vsem, ki so pripomogli, da se je pogreb gospoda

Andreja Kajdiža

kaplana v Šmartnem pri Kranju

tako lepo izvršil, — duši pokojnika v pomoč, — sorodnikom in prijateljem njegovim v tolažbo, — izrekam v svojem in v imenu sorodnikov njegovih najiskrenejo zahvalo: gg. duhovnikom za toliko sv. maš in za spremstvo, učiteljstvu, pevcem, Marijini družbi, Orlom, županoma in odbornikom občin Stražišče in Mavčiče, g. županu iz Smlednika, darovalcem vencev in vsem udeležnikom. — Posebno zahvalo izrekam še sestram-usmiljenkam iz Kranja, ki so junaško-požrtvovalno stregle rajnemu v njegovi težki bolezni.

Šmartno pri Kranju, 3. marca 1923.

Al. Šarec
župnik

Najboljša
krema za zobe **DIVADENT** **dobi se povsod**

Naznanilo.

Tvrdka K. Majce in drug naznanja sl. občinstvu, da je zopet pričela **izvrševati čevljarsko obrt.** Začasna delavnica se nahaja v **Ljubljani, Sp. Šiška, Celovška cesta št. 1.**

Tvrdka izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela zlasti pa kot špecijaliteta ortopedična obuvala.

Vodstvo tvrdke je prevzel g. Drago Majce, strokovni učitelj.

Vsa naročila izvršuje točno in solidno

K. Majce in drug.